بەش...... کوردی.........................

کۆلێژ........ زمان......................

..................سەڵاحەددین.......... زانکۆ

بابەت ..... زارناسی.........................

پەرتووکی کۆرس – قۆناغی یەکەم

ناوی مامۆستا : م.ی. ژینۆ بەختیار هاشم

ساڵی خوێندن: ٢٠٢٣/٢٠٢٢

پەرتووکی کۆرس
Course Book

1. ناوی کۆرس	زارناسی
2. ناوی مامۆستای بەر پرس	م.ی.ژینۆ بختیار هاشم
3. بەش/ کۆلێژ	کوردی زمان
4. پەیوەندی	ئیمێل: e-mail: ldzhino@yahoo.com
5. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	تیۆری: ٣ کارەکی ٣
6. ژمارەی کارکردن	٣ کاتژمێر لە هەفتەیەکدا
7. کۆدی کۆرس	
8. پرۆفایەلی مامۆستا	**مامۆستا دەرچوی زانکۆی سەلاحەددینەلە بەشی زمانی کوردی لە ساڵی 2006-2007 بە پلەی یەکەمی سەر بەش. ماستەری لە زمانی کوردی بەدەست هێناوە لە هەمان زانکۆ ساڵی 2011-2012 نامەی ماستەرەکەی بە پلەی نایاب وەرگیرا.**
9. وشە سەرەکیەکان	

10. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:

زارناسی بابەتێکە لە پۆلی یەکەمی بەشی زمانی کوردی کۆلێژی زمان دەخوێندرێت ، کە تیایدا چەندین زانیاری بە قوتابیان دەدرێت لە بواری زمان و زار و زارناسی ، وەکو پێناسەی زارناسی ، زمان ، زار ، شێوەزار و هۆکارەکانی پەیدا بوونی زار . شوێنی جوگرافی: زمانەکان، زمانی کوردی ، زارەکوردییەکان .. باسکردن و دابەشکردنی زارە کوردییەکان لای نوسەران،

چەندین بابەتی تر

11. ئامانجەکانی کۆرس

ئامانجی لەو کۆرسە ئەوەیە قوتابیان ئاشنابکەین بە خودی زمان خۆی ، بە بەراوردکردنی زمانی قسەکردن و زمانی نوسین هەروەها زمانی مرۆڤ و زمانی گیانداران، ئاشناکردنی قوتابیان بەزمانەکانی جیهان بڵاوبونەوەیان بە درێژایی مێژوو بەکیشوەرەکان دا، بەتایبەتیش جەخت لە سەر چەسپاوی شوێنی زمانی کوردی دەکەین بەپێی بەڵگە مێژوییەکان .

کاریگەری جوگرافیا و سنوری ڕامیاری لەسەر زارەکانی زمانی کوردی ،ئاشناکردنیان بە سنوور و نەخشەی زارەکانی زمانی کوردی.

هەروەها ئاشناکردنی قوتابی بەو هۆکارانەی کاردەکەنە سەر زۆر بوونی زار و شێوەزار یاخود هۆی مردنی زار و شێوەزار ، هەروەها ئاشنا کردنیان بە ناوی ئەو زمانەوانانەی کە باسی زارەکانیان کردووە.
هاندانی قوتابیان بۆ کۆکردنەوەی داتای گۆڤەر و شێوەئاخاوتنەکان بەمەبەستی دروستکردنی ئەتڵەسی زمانی بۆ دیارکردن و بڵاوی گۆڤەر و شێوەئاخاوتن و شێوەزار و زارەکانی زمانی کوردی لەسەر نەخشەی جوگرافی بەشێوەیەکی وردترو زانستیانەتر . هەروەها بایەخی زار دەخەینە ڕوو لەو ڕووەوەی کە چۆن ڕۆڵی هەبووە و دەبێش لە دروست بوونی زمانی ستاندەرد.

12. ئەرکەکانی قوتابی

پێویستە لە وانەکاندا بە شێوەیەکی بەردەوام ئامادەبییان هەبێت تاوەکو لە کاری گروپی ناو پۆلدا بەشداربن.
ئامادە نەبونی قوتابی لە تاقیکردنەوەکاندا بەبێ مۆڵەت، هیچ پاساوێکی نابێت بۆ نمرە دانان و دوبارە تاقیکردنەوەی.
پێویستە قوتابی بۆ هەر وەرزێك را پۆرتێك ئامادە بكات، یان كتێبێك كورت بكاتەوە.
قوتابی دەبێت گفتوگۆ ی زانستی و لایەنی زانستی پۆل بزانێت و بەکاری بهێنێت.
.

13.ڕێگەی وانە ووتنەوە

لە ڕێگاکانی وانە وتنەوەدا پشت دەبەسترێت بە ڕێگای تەکنیکی نوێ بە تایبەتی کۆمپیوتەر و داتاشۆ بەبەکارهێنانی پرۆگرامی (Power Point) بۆ پێشکەشکردنی سەرە بابەتەکان و خاڵە سەرەکییەکانی بابەتەکان و نوسینی پرسیار، ئەمەش ڕۆڵێکی گرنگی دەبێت لە ڕاکێشانی سەرنجی قوتابیان بەرەو بابەتەکە.
ڕێکخستنی تەختە و نوسین بە شێوەیەکی روون و ڕێك تا قوتابیان زیاتر سودمەند بن.
بەکارهێنانی کاری گروپی بە قوتابیان و پێشبڕکێی پرسیار و وەڵام لە نێوانیاندا.
ڕێگاکانی وانە وتنەوە دەبێت بەبێ جیاکاری نێوانیان، بە پێی هەرسێ ئاستی (زیرەك، ناوەند، بیرکۆڵ)ی قوتابیان ئە نجام بدرێت.
پرسیارکردنی مامۆستا لەکاتی وانە وتنەوەدا خاڵێکی گرنگە دەبێتە هۆی بەکارخستنی مێشکی قوتابی و بەشداریکردن لە وانەکە.
.

.14سیستەمی هەڵسەنگاندن

قوتابی بەدرێژایی ئەم ساڵەی خوێندن دوو تاقیکردنەوە ئە نجام دەدات ، یەك لە وەرزی یەکەم ، تاقیکردنەوەی دووەم لە وەرزی دووەم دەبێت ، هەریەك لە تاقیکردنەوەکان 15 نمرەی لەسەر دەبێت ، 10 نمرەش لەسەر ئامادەبوون و چالاکی قوتابی دەبێت نوسینی لێکۆڵینەوەیەك یان کورتکردنەوەی کتێبێك لەبارەی یەکێك لە بابەتەکانی وانەکەوە، کە دەکاتە 40 نمرە بۆ کۆششی سالانە ، و کۆتایی سالیش 60 نمرەی لەسەرە کە دەکاتە 100.
.

.15دەرئەنجامەکانی فێربوون
لەکاتێکدا قوتابی بەبەردەوامی ئامادەبوو لە ڕێگەی تێگەیشتنی لە بابەتەکان و پێداچونەوەیاندا و خوێندنەوەی سەرچاوەی زیاتر لەسەر ئەم بابەت و بوارانە .
لەدەرئەنجامەکانی فێربوونی ئەم بابەتە قوتابی ئاسۆی بیرکردنەوەی فراوان دەبێت شارەزاییەکی باشی بۆ پەیدادەبێت سەبارەت بە زمانانی جیهان بەگشتی و زمانی کوردی و زارەکانی بەتایبەتی .
هەروەها ئەو کاریگەریانەی مێژوو ،جوطرافیا .ڕامیاری.ئاینی ،کۆمەلآیەتی. بەسەر زمانی کوردی و زارەکانی دا بەجێیهێشتووە. چەندین زانیاری تر فێردەبێ. کە بەهۆی ئەمانەوە شارەزاییەکی گشتی وەردەگرێت سەبارەت بە خاك و زمانی خۆی.

16. لیستی سەرچاوە

1. ابو السعود احمد الفخرانی(٢٠٠٧) فی علم اللغة العام
2. **جمال نەبەز ، ١٩٧٦ ، زمانی یەکگرتوی کوردی ، یەکێتی نەتەوەیی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا بلآوی کردۆتەوە، ئەڵمانیا**
3. **حاتم صالح الظامن، ١٩٨٩ علم اللغە ، گبع بالمگبعە التعلیم العالی بالموصل ،**
4. **حەکیم مەلا سالّح، ٢٠٠٨ ،سانسکریتی سەرچاوەیەکی دێرینی زمانی کوردی**
5. **رفیق محمد شوانی ٢٠٠٨ ، زمانی کوردی وشوینی لەناو زمانەکانی جیهاندا ، چ 1، هەولێر.**
6. **رەفیق محمد شوانی ٢٠٠٩ ، زمانەوانی چاپی یەکەم ، دهۆك.**
7. **زبێر بیلال، ١٩٨٥ ، مێژوی زمانی کوردی.**
8. **سەلآم ناوخۆش ، ٢٠٠٩، زمانەوانی ، چ ١ ، ب ١،٢،٣، هەولێر..**
9. **سەلام ناوخۆش و نەریمان خۆشناو (٢٠١٠) زمانەوانی، بلاح لاح لح ٤**
10. **سەلام ناوخۆش و نەریمان خۆشناو ٢٠١١ ،زمانەوانی، ب(٨).**
11. **شاسوارهەرشەمی، ٢٠٠٩ ، هەندێك زانیاری گشتی لەبارەی زمانەوە.**
12. **عبدالعزیزاحمد علام(٢٠٠٦)فی علم اللغە العام**
13. **عەبدلواحید موشیر دزەیی ٢٠١١ ، زارە کوردییەکان ،**
14. **عەبدولەناف رەمەزان ئەحمەد ، ٢٠٠٩ ، ئەتلەسی زمانی ، نامەی ماستەر**
15. **عرفان مستەفا حەمەڕەحیم(٢٠٠٩)کێشەی زمان ودیالێکتە کوردییەکان لەڕوانگەی فەلسەفەی زمانەوە(نامە د.)**
16. **غازی عەلی خورشید ، ٢٠١١ ، زمانی فەرمی بۆ کوردستان**
17. غازی مختار طلیمات (٢٠٠٠) فی علم اللغة.
18. **فەرهاد شاکەلی، ٢٠٠٩ ، زمانی کوردی لە ئەستانەی سەردەمێکی تازەدا.**
19. **فوئاد حمە خورشید -زمانی کوردی ، دابەشبونی جوگرافیایی دیالێکتەکانی ،**
20. کوردستان موکریانی،٢٠٠٨، **سەردەمانی زمانی کوردی و کۆمەڵە زمانانی ئێرانی.**
21. مارسیل لوکان(٢٠٠٧) الانسان ولغته من الأصوات الی اللغة(الکلام)

22. محمدامین هەورامی ، زاری زمانی کوردی لە تەرازووی بەراوردا.
23. محمد معروف فتاح ، ١٩٩٠ ، زمانەوانی ، بەغدا.
24. محەمەدی مەلا کەریم، ٢٠٠٨ ،لەبارەی زمانی یەکگرتووی کوردی.
25. نەریمان عەبدوڵلا خۆشناو زارو زمان ، چاپی دووەم ، -
26. وریا عومەر ئەمین ، ٢٠٠٩ ، ئاسۆیەکی تری زمانەوانی ، بەرگی یەکەم ،
27. یوسف شەریف سەعید، ٢٠١١ ،زمانەوانی
28. گۆڤارەکانی زانکۆ، گۆڤاری ئەکادیمیای کوردی ، گۆڤاری زمانناسی، گۆڤاری رۆشنبیری نوێ

17. بابەتەکان	ناوی مامۆستای وانەبێژ
پێناسەی زارناسی مێژوی پەیدابونی زمان زمانی مرۆڤ و زمانی گیانلەبەرانی تر پەیوەندی نێوان زمان و نوسین دابەشکردنی زمانەکانی جیهان مێژوی سەرهەڵدانی زارناسی پێناسەی زار پەیوەندی و جیاوازی نێوان زمان و زار هۆیەکانی پەیدابونی زار جۆرەکانی زار جیاوازی نێوان زاری جوگرافی و زاری کۆمەڵایەتی تایبەتیەکانی زاری جوگرافی مێژووی باسکردنی زارە کوردیەکان دابەشکردنی زارە کوردیەکان چەقی زار سنوری زار زاری کۆچکردو لەدایکبوونی شێوەزار مردنی شێوەزار ئەتڵەسی زمانی زمانی ستاندەرد	٢٠٢٢/٩/١١ م.ی.ژینۆ بختیار هاشم

19. تاقیکردنەوەکان **زار چیە ؟** **جۆرەکانی زار چین؟** **کەی سەری هەڵدا؟** **زارەکانی زمانی کوردی چۆن دابەش کراون؟**
20. تێبینی تر **لێرە مامۆستای وانەبێژ دەتوانێت تێبین وکۆمەنتی خۆی بنوسێت بۆ دەوڵەمەندکردنی پەرتووکەکەی.**
21. پێداچوونەوەی هاوەڵ **ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و جەند ووشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات.** **هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبیت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت**